

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Aleny Bačínové a soudců Mgr. Martiny Nyplové a JUDr. Jana Fifky ve věci

žalobce: J. N., narozený
bytem
zastoupený advokátem . M.
sídlem

proti

žalované: I. A., narozená
bytem

o vydání daru

k odvolání žalobce proti usnesení Okresního soudu v ze dne
č. j.

takto:

Usnesení okresního soudu se **potvrzuje**.

Odůvodnění:

Okresní soud shora označeným usnesením nepřiznal žalobci osvobození od soudních poplatků. V odůvodnění usnesení konstatoval, že žalobce se žalobou doručenou soudu dne domáhá vrácení daru. Současně se žalobou podal žádost o osvobození od placení soudního poplatku. Soud následně zaslal žalobci prohlášení o jeho majetkových a výdělkových poměrech, v němž žalobce uvedl, že je příjemcem starobního důchodu ve výši Kč, vlastní zemědělské pozemky o výměře cca 4 ha, které pronajímá za Kč ročně, dále pak rodinný dům a pozemek v , když tyto nemovité věci jsou předmětem řízení o vypořádání SJM, osobní vůz zn. a prostředky na účtu u ve výši cca Kč. K jeho výdajům patří náklady na elektřinu a vodu ve výši Kč měsíčně, Kč měsíčně na údržbu domu, Kč ročně daň z nemovitosti, Kč ročně pojištění domu a Kč ročně internet, náklady na svoz odpadu Kč ročně a náklady na léky cca Kč měsíčně. Žalobce tato svá tvrzení nijak soudu nedoložil. Soud úředním postupem a vlastní aktivní činností zjistil, že žalobce vlastní prostředky na účtech , , nikoli ve výši Kč, nýbrž ve výši Kč, dále je vlastníkem účtu o penzijním připojištění se státním příspěvkem s aktuálním zůstatkem Kč. Tvrzení žalobce, že tento majetek neuvedl nedopatřením a že jde o peněžní prostředky na jeho pohřeb, soud neuvěřil.

Na základě takto zjištěných skutečností okresní soud dospěl k závěru, že dobrodíní osvobození od soudních poplatků u žalobce není namístě. Vysvětlil, že účelem institutu osvobození od soudních poplatků ve smyslu § 138 odst. 1 o. s. ř. je předejít tomu, aby byl některý z účastníků občanského soudního řízení vyloučen z možnosti hájit svá práva a prosazovat své oprávněné zájmy jen proto, že se nachází ve špatné sociální situaci. Z povahy tohoto institutu vyplývá, že přiznání poplatkového osvobození musí být rozhodnutím výjimečným a musí se zakládat na

bezpečném zjištění, že dotyčné osobě její poměry vedení soudního řízení z hlediska finančního znemožňují. To se týká jak osvobození úplného, tak i částečného. Uvádí-li žalobce, že sice má nějaké prostředky na účtech, ale případnou úhradou by přišel o výraznou část svých úspor, jde o tvrzení nepravdivé, jelikož jen čisté úspory žalobce na jeho účtech a účtu penzijního připojištění jsou více než [REDACTED] Kč a i po zaplacení příslušného poplatku mu zbyde podstatná část jeho úspor na jeho běžné potřeby (výdaje). Současně je třeba přihlédnout i k tomu, že žalobce účelově neuvedl správné údaje o svém majetku a značnou část svého majetku před soudem i zamlčel. Proto žalobci osvobození od soudních poplatků nepřiznal.

Žalobce v podaném odvolání vyslovil přesvědčení, že jeho osobní a majetkové poměry a zejména jeho příjem osvobození od povinnosti zaplatit soudní poplatek zasluhují. Zopakoval, že neuvedl do prohlášení o svých majetkových poměrech úspory [REDACTED] Kč na účtu penzijního připojištění nedoplatením, neboť tuto částku má s ohledem na svůj věk uloženu na pohřeb a další náklady, které s uložením ostatků souvisí, a z tohoto důvodu ji nepovažoval za použitelnou pro jeho běžné a aktuální potřeby. Podstatou zůstává, že žalobcovým jediným pravidelným příjmem je starobní důchod ve výši [REDACTED] Kč měsíčně a při zohlednění příjmu z nájmu cca 4 ha zemědělských pozemků má žalobce k dispozici cca [REDACTED] Kč měsíčně. Žalobce žije sám, a je tedy nucen nést ze svého příjmu veškeré výdaje na běžné potřeby, zejména náklady na bydlení a veškeré další živobytí. Je nepochybné, že za současné situace částka [REDACTED] Kč na měsíční základní potřeby sotva postačí. Žalobce žije sám v rodinném domě, který patří do dosud nevypořádaného společného jmění manželů, přičemž se jedná o stavbu, ve které se řada prvků s ohledem na stáří 44 let blíží okraji životnosti. Žalobce již nebude mít z čeho by kumuloval či vytvářel úspory na náklady na údržbu či opravy domu ani na další mimořádné výdaje, proto má úspory, které je nucen postupně rozpouštět a saturovat jejich prostřednictvím své potřeby. Motorové vozidlo není pro žalobce nadstandardní věcí, neboť je potřebuje pro svoji dopravu k lékaři, na nákupy potravin apod. Žalobce musí mít svoji dopravu zajištěnu, a proto je nucen buď stávající 12 let staré vozidlo opravovat, nebo časem pořídit jiné, ojeté a finančně dostupné vozidlo. Takto byl žalobce nucen dne [REDACTED] vybrat částku [REDACTED] Kč právě na opravu poruchy vozidla, současný zůstatek na účtu u [REDACTED] tak činí [REDACTED] Kč. V době po podání žalobcovy žádosti o osvobození placení soudních poplatků dále došlo k výraznému nárůstu energií, a pokud žalobce neučiní opatření směřující ke snížení těchto nákladů spojených s užíváním domu, postaveného v době, kdy na energetickou náročnost ještě nebyl kladen důraz, nebude schopen tyto náklady ze svého nízkého příjmu nést. Proto se rozhodl poptat zdroje energie, které by přinesly úsporu pravidelných nákladů tak, aby tyto náklady byly ve vztahu k příjmu žalobce únosné. Žalobci byla ze strany potenciálního zhotovitele předložena nabídka na umístění vhodné solární elektrárny na rodinný dům o výkonu 6,3 kWp s nákladem [REDACTED] Kč po odpočtu garantované dotace. Tento náklad na zajištění úspory energie nelze v žádném případě považovat za nadstandardní, neboť je nezbytný právě proto, aby byl žalobce do budoucna schopen energetické náklady ze svého velice nízkého příjmu hradit. Žalobce navrhl, aby odvolací soud jím napadené usnesení změnil tak, že žalobci osvobození od placení soudního poplatku zcela či alespoň částečně přizná.

Odvolání bylo podáno včas osobou k němu oprávněnou (§ 201, § 204 o. s. ř.). Odvolací soud proto přezkoumal jím napadené rozhodnutí včetně jemu předcházející části řízení, a to bez nařízení jednání (§ 214 odst. 2 písm. c/ o. s. ř.) a pouze z důvodů vztahujících se k tomu, co soud prvního stupně řešil ve výroku usnesení (§ 212a odst. 6 o. s. ř.). Odvolání žalobce neshledal opodstatněným.

Podle § 138 odst. 1 věty o. s. ř. na návrh může předseda senátu přiznat účastníkovi zčásti osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka a nejde-li o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva; přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li proto zvláště závažné důvody, a toto rozhodnutí musí

být odůvodněno. Nerozhodne-li předseda senátu jinak, vztahuje se osvobození na celé řízení a má i zpětnou účinnost; poplatky zaplacené před rozhodnutím o osvobození se však nevracejí.

Soud prvního stupně podle odůvodnění jeho rozhodnutí dospěl k závěru, že majetkové poměry žalobce neumožňují ani částečné osvobození od soudních poplatků. Odvolací soud s tímto jeho závěrem plně souhlasí a odkazuje na přílehlavé odůvodnění jeho rozhodnutí. S ohledem na odvolací námitky žalobce pak pokládá za nezbytné dodat následující: Při rozhodování o osvobození od soudních poplatků soud přihlíží k celkovým majetkovým poměrům žadatele, k výši soudního poplatku, k nákladům, které si pravděpodobně vyžádá dokazování, k povaze uplatněného nároku a k dalším podobným okolnostem. U fyzických osob bere v úvahu také jejich sociální poměry, zdravotní stav apod. Přihlédne nejen k výši příjmů žadatele a množství disponibilních finančních prostředků, ale též k jeho možnosti si tyto prostředky opatřit, jakož i k důsledkům, které by pro jeho poměry mohlo mít zaplacení příslušného soudního poplatku (nebo jiných plateb v příslušném řízení předpokládaných). Osvobození od soudních poplatků odůvodňují poměry žadatele zpravidla tehdy, nemohl-li by platit náklady bez ohrožení výživy vlastní a výživy osob, k nimž má podle zákona vyživovací povinnost. V případě žalobce se však o takovou situaci bezesporu nejedná, neboť má dostatek disponibilních finančních prostředků, z nichž je schopen soudní poplatek z jím podaného návrhu zaplatit, aniž by tím ohrozil svoji vlastní výživu a uspokojování svých základních životních potřeb. Hodlá-li žalobce investovat prostředky do zmenšení energetické náročnosti jeho bydlení, čímž zřejmě rozpustí svoje úspory na účtu u [REDAKCE], žádá zásadní okolnost mu nebrání použít k zaplacení soudního poplatku část úspor, které si vyhradil na náklady pohřbu, neboť ty zajisté jím uvažované částky [REDAKCE] Kč dosáhnout nemusí. Navíc – jak správně zdůraznil již soud prvního stupně – se stále jedná o jeho úspory, způsob jejichž použití si pouze sám určil. Žalobce je dále spoluvlastníkem rodinného domu a výlučným vlastníkem zemědělských pozemků o rozloze cca 40.000 m². V těchto souvislostech nelze přehlédnout, že se v tomto řízení domáhá po svojí dceři vrácení daru v podobě [REDAKCE] Kč, přičemž tato částka je pouze částí kupní ceny, kterou žalobce získal prodejem části jeho zemědělských pozemků v letech 2016 a 2017. Z kupních smluv, které předložil k důkazu, se současně podává, že jimi prodal zemědělské pozemky ve výměře 1.363 m² za částku [REDAKCE] Kč a ve výměře 6.700 m² za částku [REDAKCE] Kč. I při zohlednění daru, jehož vrácení se domáhá v tomto řízení, tehdy žalobce takto inkasoval téměř [REDAKCE] Kč. Z pohledu podmínek pro osvobození od soudních poplatků je nerozhodné, jakým způsobem žalobce s těmito prostředky naložil, neboť pokud je skutečně již nevlastní, je třeba přičíst k jeho tíži, že si v důchodovém věku neponechal dostatek prostředků pro zajištění klidného plnohodnotného stáří. V každém případě již s ohledem na výši jím nedávno získaných prostředků a okolnosti, že je vlastníkem dalších zemědělských pozemků o podstatně vyšší než jím prodané výměře, se v jeho případě evidentně nejedná o osobu, již by dobrodiní být i částečného osvobození od soudních poplatků pro toto řízení mělo být přiznáno. Proto bylo jím napadené usnesení jako věcně správné potvrzeno (§ 219 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení není přípustné dovolání.

Hradec Králové 21. prosince 2021

JUDr. Alena Bačinová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDAKCE].